

Ljubljana, décrit es manifestations du 16 mars ainsi que la création et l'importance de la Garde nationale et de la Société slovène; cette dernière, quoique fondée pour propager le développement de la langue slovène, dut, forcée par les circonstances, pendant les premiers mois révolutionnaires, s'occuper aussi du développement politique. Les fonctionnaires non slovènes regardaient d'un mauvais oeil les efforts de la Société slovène concernant la Slovénie unie et l'introduction de la langue slovène dans les écoles et dans les bureaux, parce qu'ils appréhendaient que ceux, qui ne parlaient pas cette langue, n'auraient plus de place dans la nouvelle Slovénie.

Les soupçons qu'éveillaient les patriotes slovènes s'apaisaient un peu pendant les premières semaines après la revolte d'octobre de Vienne. La Société slovène condamna les projets panallemands, et se prononça de nouveau contre les tendances de Francfort et pour une réorganisation fédérative de l'Autriche; avec cela, elle aidait fortement à la pacification du pays. Pendant la période absolutiste qui suivit on oubliait tout cela; on reprocha à la Société slovène d'avoir travaillé pour le panslavisme, et beaucoup de membres de la Société furent surveillés par la police; l'auteur cite des caractéristiques très intéressantes, données par la police, de plusieurs chefs de la renaissance slovène.

IV. MEDNARODNI LUTKARSKI KONGRES V LJUBLJANI

Kongresisti pred magistratno palačo.

V dneh 4. in 5. julija t. l. se je vršil v Ljubljani pod protektoratom bana dr. D. Marušiča IV. kongres Mednarodne lutkarske zveze (Union internationale des marionnettes), katerega se je udeležilo po svojih delegatih in po polnih močeh 13 držav, izmed kate-

rih je bila zlasti Mala antanta močno zastopana.

Otvoritev kongresa je bila dne 4. VII. ob 10. uri v prostorih lutkarske razstave v paviljonu M na veiesejmu. Protektorja, bana dr. Marušiča, je zastopal podban dr. O. Pirkmajer. K slavnostni otvoritvi so prišli tudi številni predstavniki kulturnih društev in lutkovnih odrov ter številna publika z damami v narodnih nošah. Prisotni so bili seveda tudi vsi delegati tujih držav. Pri otvoritvi so zaporedoma spregovorili: predsednik Jugoslovanskega lutkarskega saveza dr. V. Burian, podban dr. O. Pirkmajer, ki je v svojem pozdravu obenem podčrtal velik vzgojni pomen lutkarstva, njegov in predsednikov govor je prevedel v francoščino pesnik A. Ocvirk, nato je govoril prezident Unime dr. J. Vesely, ki je med drugim izrekel zanimivo devizo: »Z lutkami k pobratimstvu narodov!« V podobnem smislu je govoril v rumunščini, češčini in francoščini rumunski delegat rektor dr. V. Sesan, za francoske lutkarje je pozdravil kongres g. P. Jeanne, v imenu nemških lutkarjev je iskreno pacifistično spregovoril Dunajčan g. H. Ruprecht, pozdrave iz Amerike je v angleščini izrekla miss D. Zaconick, došle čestitke iz drugih držav pa je prebral generalni tajnik Unime g. V. Sojka. Temu slavnostnemu aktu je sledil ogled lutkarske razstave, ki je bila sicer neoficijelno otvorjena že za časa sokolskega zleta in ki je vzbudila vsestransko zanimanje ne samo tujih delegatov, temveč tudi navzočih gostov. Velike pozornosti je bil deležen zemljevid, s katerega je razvidno stanje lutkovnih gledališč v Jugoslaviji. Prav tako so vzbujale zanimanje gostov in delegatov domače lutke mojstra Klemenčiča.

Lepo obiskano je bilo tudi zanimivo in poučno zgodovinsko predava-

nje s 120 skioptičnimi slikami prof. dr. J. Veselega »O lutkarstvu nekdaj in sedaj«, ki se je vršilo istega dne v dvorani Kazine.

Popoldne so si gostje ogledali Narodno galerijo in muzej, z nebotičnika

dobro poznajo slovensko tradicionalno psiho.

Razen rumunske koncertne pevke Vere More in češkoslovaških lutkarjev dr. Malika in V. Sojke sta se posebno odlikovala in žela vsestransko

Kongresisti lutkarji pred magistratom v Ljubljani.

pa so imeli lep razgled po Ljubljani in okolici.

Krona tega dneva pa je bil zabavni lutkarski večer v dvorani Kazine. Večer, ki se ga je udeležil tudi podban dr. Pirkmajer, je bil obilno obiskan. Izmed domačinov so se tu prvič predstavili svetovnemu forumu lutkarji Sokola I. in Ljubljanskega Sokola, izmed katerih so zadnji predočili tujim gostom porajajočo se slovensko komično figuro, namreč Jurčka, ki sicer še nima tipično slovenskega značaja, toda si ga lahko v teku časa pridobi, posebno če mu bodo začrtali duševno strukturo avtorji, ki

priznanje prof. J. Skupa iz Plznja s svojo dvojico Špejblom in Hurvinkom ter Američanka D. Zaconick s svojo damo iz gumija. Tudi P. Jeanne je s svojimi ročnimi lutkami vzbudil opravičeno zanimanje. Poučen in zelo zanimiv primer recitacije je nudil dr. Malik.

Ta večer je nazorno pokazal, da je lutkovna umetnost zmožna velikih umetniških ustvarjanj in da je zelo učinkovito sredstvo za miselno in umetniško vzgojo tudi pri odraslih, ne samo pri mladini.

Dne 5. VII. pa se je vršilo v magistratni zbornici slavnostno zborova-

nje funkcionarjev Unime. Tu je bil soglasno odobren predlog JLS, da postane poleg francoščine in nemščine tudi češčina oficijelni jezik Unime, s čimer se je slovanska pozicija v Unimi znatno okrepila. Pri volitvah je bil na pritisk francoskega delegata izvoljen za prezidenta Unime Čeh prof. Josef Skupa iz Plznja, za generalnega tajnika pa dr. Malik iz Prage. Odstopajoči prezident dr. Vesely je bil z velikim odobravanjem imenovan za častnega prezidenta Unime, dočim je bil odstopajoči generalni tajnik V. Sojka po sklepu izrednega občnega zbora JLS iz dne 2. VII. imenovan za II. častnega predsednika JLS. Razen tega sta oba dobila častna darila Švicarjev, Francozov in Nemcev. Na željo Nemcev je ostalo vprašanje mesta prihodnjega kongresa še odprto. S kongresa so bile odposlane brzojavke Nj. Veličanstvu kralju Aleksandru I., prezidentu ČSR Masaryku ter ministru prosvete v Beogradu. Pozdravna pisma in čestitke za kongres so poslane skoro vse včlanjene edinice in poedini člani Unime.

Kongres Unime v Ljubljani je prinesel JLS veliko moralno podporo in vzpodbudo za nadaljnji razvoj. Za Jugoslavijo in zlasti za Ljubljano ima velik pomen z mednarodnega in tujskoprometnega stališča. V pismih iz tujih držav je ob tej priliki izgubilo ime Laibach in se je vseskozi uveljavilo ponosno in lepo ime Ljubljana.

Dr. V. Burian.

Viktor Geramb, Steierisches Trachtenbuch, 2. Lieferung: Die norisch-pannonische Tracht. Seite 119—214. Graz 1933.

Če je *Geramb* obdelavi samo noriško-panonske nošnje (torej brez predzgodovinske) posvetil skoraj po 100 strani, to najboljše dokazuje, na kako trdnem temelju Geramb zida

zgradbo svojega dela »Steierisches Trachtenbuch«. Arheologija je hvaležna za to, ker najdemo v 2. poglavju knjige o štajerskih oblekah prvič sumarično obdelavo nošenj naših pokrajin izza rimskega gospodarenja. Knjiga je posebno mikavna tudi zato, ker jo je napisal narodopisec in ne kak polnokrven arheolog in je bila snov enkrat z drugim, kar se tiče znanstva o nošah, z ostrejšim očesom pregledana. Z občudovanja vredno pridnostjo je g. Geramb znosil na kup material, kar pač ni lahka stvar za nestrokovnjaka. Seveda se lahko pripomni — to tudi izrecno poudarja — da ta snov obilno teče. V prvem oddelku obdeluje avtor pranošo Norika in Pannonije in govori o poedinih delih domače narodne nošnje, kot n. pr. brezrokavne ogrtače, dežne plašče in one s kapucami itd. Jasno se vidi, kako še danes rabljeni del obleke, kot dežni kolarin (pelerina) segajo nazaj v sivo prazgodovino. Drugi del je posebno zanimiv. Obsiega vprašanje, če smemo že v rimski dobi za naše kraje kake posebnosti predpostaviti, to se pravi kake lokalno omejene narodne noše, kakor danes. Avtor pride tu v nasprotje s splošnim mnenjem, ki prav za prav spozna šele v XVI. stoletju narodne noše, trdeč da nahajamo v naših krajih že v rimski dobi posamezne plemenske noše. Posebno značilne kakor v vseh časih so oblike klobukov, tako ona modius-čepica, ki se nahaja v prvi vrsti v okolici Virunum-a, potem noriška avba, panonski kožni klobuk itd. Razločno se vidi na priloženem zemljevidu, da so se te narodne noše razširile dolž prometnih potov preko svojstvenih mej, toraj enako kakor moderne narodne noše. Izvesno vprašanje se tu postavi: da-li nimamo morda v enem ali drugem slučaju, mesto lokalnega *drugo zraven drugega* v enem ali drugem slučaju časovno *drugo*